

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Majelen: hetenkint egyszer, csütörtökön.

A szerkesztő lakása: Pestvárosnál 6-ik szám alatt.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 ft. | Félévre 3 ft. | Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Hirdetések és melléletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven fölvetének a kiadó hivatalban. Kérjük az iktatási díjakat az iktatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hirdetések díjai: a háromhasábos petitsor első hirdetésnél 4 kr., többszöri. néél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beigatásért 30 kr.

Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskereken, hova az előfizetési pénzek és iktatási díjak küldendők.

A kerületekre felosztás kérdéséhez.

Igen helyes dolog megindítani az eszmecserét hírnap utján is oly kérdésekre nézve, melyek legközelebb napirendre kerülnek.

Ez okból megérdemelt méltánlaltal fogadtuk e becses lapok mult évi 50. és 51. számának azon cikkeket, melyek egyebek közt a megye szolgabírói kerületekre felosztásának ügyét vetik föl és ehez, a szóról a megvalósításra áttérve, mindjárt a felosztásnak igen helyes, a közigazgatás célhoz vezető reformjából kiinduló, minden mérlegbe eső tényezőt számbavevő felosztási tervezetet csatol.

Reánk e cikkek meggyőző hatással voltak; jelen igénytelen sorainkakat tehát nincs más céljuk, mint ama, tapintatos kézből kikerült cikkek amúgyis magokban rejlt nyomatékához az érvek- és okoknak még néhány súlyagát az eldöntés serpenyőjébe dobni.

Előre kijelentjük azonban, hogy — noha egy kerület szempontjából szólnak — mégsem csupán szűkkeblűen, mintegy a „falusi templom tornyából“ nézzük a dolgot; nem kardoskodunk „pro domo“; hanem védenünk kell az általános közigazgatás érdekét, mely jelen esetben saját egyéni, illetőleg járási érdekünkkel hajszaig egybehangzó.

Felszólalunk pedig a fönt dicsért cikk mellett a párdányi járás szempontjából: szólaljon fel más, egy másik járás mellett: azt tartom az ügy javára levőnek; mert kell, hogy ilyenekben az érvek és okok, ne pedig privát hajlamok döntsenek.

A „Torontál“ 51-dik számabeli tervezet a párdányi szolgabírói kerületbe, Párdány székhellyel, összesen 35.051 lélekszámmal bíró 15 községet javall befoglalni.

Csak a térképet kell néznünk, és rögtön föltűnik, hogy tervezett kerületbe foglalt községek, mintegy kör sugaraként csoportosulnak Párdány körül; oly-

annyra, hogy a távolságok a székhelytől majdnem egytől-egyig quadrálnak.

Párdány a temesvár-beeskereki utvonali középső állomása, ahol e két szomszédos megyét összekötő forgalom természetes nyugopontot talál; Párdány mezővárosa a Bega mentén fekvő községek közt mint oda legközelebbre eső, legalkalmasabb arra, hogy áradási veszélyek esetében a folyton éberem vigyázó hatósági felügyelet ottan gyakoroltassék; Párdány mezővárosa nem lényegtelen, mint gabna-forgalmi piac sem, melynek országos és heti vásárainak nem megvetendő összegű üzletek költetnek; de továbbá — amit szintén méltányolni kell — Párdány egy igen szorgalmas és a rossz esztendők előtt jómodu magyar, német és szerbekből lakott, csinos, rendezett, egyenes utcájú mezőváros — s így magában véve, de a megyében levő többi mezővárosokhoz mérve is, nagyon megérdemli, hogy kerületi székhely legyen és maradjon továbbra is.

De tovább megyek. Nagyon kár volt, hogy holmi individuális nyomás befolyása alatt, Párdány kirekesztett a járásbírói székhelyek sorából. Pedig erre nézve — különösen most, a kincstári uradalom egységes hasznosításának megkezdése után — határozottan azt kell állítanom, hogy Párdányt alkalmasabb járásbírói székhely nem létezik.

Kincstári épületeiben annyira a helyiség, hogy nem egy járásbírói, hanem akár egy nagymélt. kir. Kúria is elférne bennök. Most már ha veszünk, mennyi pénzt lehetne megtakarítani az államkincstár javára hivatalos helyiségek és tisztelakberek fejében, oly, már meglévő épületek értékesítése által, melyeknek egy részében jelenleg az egerek tanyáznak: úgy, nem talán elfogultságból, hanem valódi közérdekből sajnálnunk kellünk, hogy Párdányt oly mostohán bánták a járásbírói székhelyek megállapításánál.

Hanem azért alapos remény táplálható, hogy a járásbírói székhelyek célba vett szaporításánál Párdány sem marad ki a járásb. székhelyek közül.

Kétszeresen természetes azonban, mind az idő, mind a vele járó pénz- és erőkimelés miatt az, hogy a közigazgatási, bírói és pénzügyi hivatalok egy és ugyanazon helyen csoportosítsanak. Ezen adminisztratív követelmény tekintetéből kívánatos, de kívánatos még azért is, mivel a járásbírói székhely mellett letéti hivatalnak kell lenni okvetetlenül; kívánatos, hogy Párdányban adóhivatal állítsassék fel.

Mindennek következtetésképp jogosult azon kívánalom hasonlóképpen, hogy a módosi járásbírói székhely, mely felhalmozódott restancziáit nem is tekintve, teendőkkel annyira túl van terhelve, hogy munkáját nem-emberi szorgalommal sem győzi; de területkörét illetőleg is rosszul van beosztva, — két felé osztassék; és a Párdányban felállítani javall járásbírói székhely adóhivatal területe vagy ugyanaz legyen a „Torontál“ 51. számában tervezett szolgabírói járással; vagy még hozzácsatolassék a billéti járásbírói alól elveendő és Párdányhoz sokkal közelebb fekvő Ujvár és Öregfaluközség is.

Ezen okok és dolog természetéből merített kívánalmak kapcsán csakis köszönetemet fejezhetem ki annak, ki alkalmat nyújtott nekem is, igénytelen szavam az ő alapos terve mellett hangzólatni.

S. J.

Belgrád, január 14-én.

Ma igen fontos hírt colportáltak az utcákon, ugyan is, hogy a fejedelem felkérte a magyar királyt, hogy szállja meg seregeivel Szerbiát.

Ha e hír csakugyan való, azt nem lehet másnak tulajdonítani, mint annak, hogy a fejedelem a forradalomtól fél, mert az eddigi jelek minden tekintetben arra mutatnak.

Szomorú e kis állam sorsa. S kinek köszönheti e szerencsétlen helyzetet a fejedelem? Mindenki tudja, hogy csupán Oroszor-

szágnak. Mert ezek minden tagadások dacára ok okozói voltak a szerb-török háborúnak.

A háboru folytatását itt nem óhajtja többé senki, még maga Risztics sem. De most nem tudják, hogy mihez fogjanak, ezért kéri a szomszéd osztrák-magyar monarchia uralkodójának segítségét.

Wrede herceg befolyása ma mindenek felett áll. Hogy meddig fog tartani, az aztán megint más kérdés. Oroszországból sem pénz, sem önkényes nem érkezik többé.

Nm. m. kir. vallás- és közoktatási miniszteriumnak Budapestén!

A közigazgatási bizottságokról szóló 1876. évi VI. t. cz. 64-ik §-a azt rendeli, hogy a közigazgatási bizottság minden felében a magas kormányzat tüzetes jelentést tesz a közigazgatás összes ágainak állapotáról, a törvények tapasztalt hiányairól, a felmerült bajok és nehézségekről, azok megszüntetése körül tett intézkedéseiről, ezek sikeréről s a t.

Hivatkozással az érintett t. cz. fenti §-ra belügyminiszter úr ő nméltósága mult 1876-ik évi november 11-én, 51931. sz. rendeletében a közigazgatási bizottságokat utasítani méltóztatott, miszerint a megfelelő jelentések a közigazgatási ágazatok szerint és pedig elkülönítetten, a mint azok az egyik vagy másik miniszterium alá esők, az illető miniszteriumhoz czímeztessek.

Megfelelőleg úgy az 1876. évi VI. t. cz. 64. §-a, valamint belügyminiszter úr ő nagyméltósága fentebb tisztelt rendeletének a befolyt szakelődadi jelentés és szerzett adatok alapján, megyénk népoktatási állapotát, s a körül tett intézkedéseket következőkben szerencsétlenül megismertetni s előadni:

Megyéinkben a tanügy ha azt házánk felsőbb vidéki megyék tanügyének állapotával összehasonlítjuk, azoktól még igen távol áll, s minden e téren ez ideig részint a magas kormány részéről, részint pedig megyehatóságilag tett intézkedések, egyesek nemes lelki fáradozásai vajmi csekély eredményre vezettek.

Oka, eme a népnevelés terén lassú alig észlelhető haladásnak, abban rejlik, hogy megyénk népe a magyar és német községek kivételével legnagyobb részt a tanügy iránt még mindig a legnagyobb közönnyel viseltetik, mert alacson fokú mivelttségénél fogva, nem tudja belátni azt, hogy az iskolaügy saját ügye s hogy annak a kellő méltánlaltal felnemkarolása, a tanügy tovább fejlődését, de főleg saját gyermekeik kiképezettségét gátolja, s azok az e téren közöny büne miatt butaságra kárthatóvá.

Nem lehet mondani, hogy a köznépnél még mindig mutatkozó közönynek, dacára is

TÁRCZA.

Szerelm és kétségbeesés.

(Beszély.)

I.

A napnak első sugarai már feltűntek a lát-határon, keresztül vernék magukat a ritkán elterülő s felszálló ködön. — Szeimeink előtt a távolban egy vár tünik fel; búsan meredeznek tornyai az ég felé, melyeknek bádoggal fedett telejére esnek a nap sugarak, mi az egész vakító fénybe borítja. Odón falai feketészek, tejeje cseréppel fedett, udvara tágas, melynek közepén egy kútégem ágaskodik az ég felé. Mintegy négy ölnyi széles patak által kerítetik, melynek szelén sűrű fáktól környezett kisebb nagyobb házak, majorkák állanak.

A levegőben pacsirták énekelnek; a távol mezőkön a virágok ezereinek zománcza csillog. — A vártól nem messze nyárfa erdő terül el, közelében egy nádas látható; a fű nagyra nőtt körüle; a háttérben búkk és jegenyefák rengetege diszlik.

A fű között arany színű vízbogarak futkároznak, s a kákás közepén az uszómadarak falkái lubiczkolnak. Solyomkő várnak toronyüre e közben megfújja kúrját, intésül a várbelieknek a serkenésre, mit nem sokára a kapu nyikorgása követ, melyen egy négyes fogatú kocsi látunk áthaladni. A nemes állatok, mint villám ragadják maguk után a könnyű terhet. A kocsi mellett egy inas ül; feje ősz, állat sűrű szakál fűdi. A kocsi hátán mintegy 17 éves fiatal nő ül, fehér öltönyben, mely alatt gyengéd termete látszik; a szép tojásdad arc, melyet gyenge pir borít, kék szemei, a gyermekiesen teljes ajkak, hanyagul leomló fürtjei, mind oly szépek. Mig mozdulatlan némi kecs és szivély honolt. E fiatal nő Solyomkő Izabella, Solyomkő vár tulajdonosának leánya.

Gondolatokba merülve ül a kocsiban, elmerengve a hullámzó vetéseken. Így gondolatokba merülve érte el a pálmásig; hol az út hirtelen kanyarult. A lovak horkolva hátráltak, s a kocsit majd a közeli árokba tolták. Izabella ijedten ugrott fel a kocsiban és inasát szólta: „Mi baj van János?“

„Az inas földre szegzett szemekkel mozdulatlanul áll.“

„De mi baj?“ kérdi ujjal Izabella. Az inas hátratekintvén, oly halvány volt, s tekintete oly visszataszító, hogy úrnője alig ismert reá.

„Szólj már harmadszor kérdlek.“

Leakart ugrani a kocsiról. De az öreg János visszatartoztatta, s úrnőjére tekintett, mintha kérdezné, hogy eléggé bator-e. De Izabella egy ugrással lenn volt a kocsiról, azonban ijedten maradt egy helyen állva, mert az úton két lovas feküdt véreben, mellettük lovaik heverték; az egyik ló még vonaglott s első lábaira igyekezett felállni, de élettelenül terült el a földön; Izabella szemeibe két könnyecsepp tolt, de felbátorodván a sebesültekhez lépett.

„Az egyik szíven van találva,“ mondá szolgájának, „s már meghalt;“ azután a másikhoz ment, kinek arca s haja vér és portól valának ellepve, s egy vonása sem volt ki-vehető.

„Emeljétek fel őket, ezt, ki halva van, további rendőri intézkedésig hagyjátok itt, a másikat pedig gondos ápolás alá tegyétek; hü öregem, mi gyalog megyünk haza.“

Feltette a két cseléd a sebesülteket a kocsira; Izabella elfedé kis kezeivel arcát s elfordult; csak midőn már a kocsi szavát hallotta, tekintett fel; az öreg inas mellette állt. A kocsi tova robotott, mig Izabella az öreg inással gyors léptekben haladt a vár felé.

„Szerencsétlenek! miként történhetett rajtok e baj?“

„Még lehet, hogy rablók vagy irigyek kezei közé estek,“ felelé az öreg.

„Nincs másképp,“ folytató Izabella élénken. „De csak atyám volna itthon, hogy a kellő intézkedéseket megtehetném.“

„Oh, azon ne búsuljon kisasszonyom; majd elvágok én mindent.“

„Bizom hűségben öreg; majd meglátom, mennyire bírsz várakozásomnak megfelelni.“ Ily beszélgetés között elérték a várat; az öreg inas úrnőjétől kapott megbízásokat ment teljesíteni, mig Izabella egy sötét folyosóban tűnt el.

II.

Vessünk egy rövid pillantást azon eseményekre, melyek mintegy 18—19 évvel történtek előbb a most elmondottaknál, s szükségese a továbbiak megérthetése. Szép nyári éj van. Solyomkő várától nem messze egy kis ház látszik, melynek ablakából halvány fény dereng. Ha betekintünk e kis magános hajlékba, azonnal észrevehetjük, hogy kocsma. A szoba egyik végében egy hosszú cserfa asztal áll, rajta egy mécs pislog, halványan világítván meg a borozók arczeit. Végre egy barna, élénk szemű ifjú töré meg a csendet.

„Kedves Andor barátom,“ így szólított meg egy közép termetű szőke fűrtű ifjút, „az éj szép csendes, holnap szép napot remélhetünk; nem hiszem hogy Marossy bátyánk akadályozva lenne, hogy a tervezett dárídó megtartsa.“

„Én is azt hiszem,“ kontrázott közbe egy virágos orru és vörös képű czimbora.

„No már ha te is remélsz, Czirkay barátom“ szólt közbe az előbbi barna ifjú — ki nem más, mint Solyomkő János, Solyomkő vár tulajdonosának fia, Victor — „akkor már csakugyan meg lesz; mert te nyitott naptár vagy — és csak abban különböztél Mózesztől, a látnoktól, hogy nincsenek sugárból szárvaid.“

„Jól van barátom“ volt a laconicus válasza; „tudom, hogy te nem is bánd, hogy látnok vagyok.“

„Hogy is bánna!“ vágott szavába Bány Andor, „mikor Ilka is ott lesz.“

„Aligha megyek oda,“ mondá Victor. „Te? és Marossyval nem lenni, hisz ez két ellenkező fogalom.“

Solyomkő bámulva tekintett barátjára.

„De az tagadhatlan ugy-e, hogy Ilka a környéken legszebb leány? Az igaz, hogy kissé hamis, de ez már a nők legtöbbjének véreben van.“

„Valóban, kedves Victorom, ő ritkítja pártját; gyönyörű szőke haja, igéző kék szemei, tüzet lehelő ajka — az igaz, hogy szép nő — s hozzá még művelt és jó gazdasszony.“

„Ó angyal!“ mondá Solyomkő, „és ha egy szép éjjel a csillagok milliárdjai közé tekintene, azok gyönyörű szemétől megszegeenitve bujnának el. Ő szereti!“

„Csalódló barátom, ha azt hiszed, hogy szereti!“

„Igen, én tudom.“

„Barátom,“ vágott szavába Andor, „nem ismered még a nőket, tapasztalatlan vagy még e téren. Vannak, kik igazán szeretnek, de ezeknek száma vajmi csekély; de tudom, hogy vannak olyanok is, kik hiuk, ledérek; kik szeretik, ha a férfit lábaiknál látják, de szeretik, ha a férfit keblét össze is zúthatják; s szeretik látni, mint omlik el az ifjú képzelmének vára; kik egyik percében egyiknek, s kis idő múlva ismét más karjaiban lehetnek.“

„Nem kétem szavaidnak igazságát; de Ilka azon csekély számuak közt foglal helyet, kik igazán szeretnek.“

„Még lehet, de én nem hiszem —“

„Barátom,“ mondá Solyomkő, „a nő földi dámon, s ha egyszer a férfit halójába bonyolítja, nehezen ereszti ki többé!“

„De igyunk egy huzamosat!“ mondá Czirkay, s az asztalon levő kancsóból egy nagyot hörpentelt.

„Nem tudom,“ folytató Victor, „mit fog szólni az öreg, ha megtudja, hogy Ilkát szeretem; igen szeretem — nőül veszem — s ha nőm lesz, őh csak akkor fogom ismerni az életet?“

megyékben a népoktatás terén épen mi haladás sem észlelhető; mert habár az előre haladás, mint fentebb megjegyeztetett, a köznépi alacsony miveltégi foka, de legkivált a több évi mostoha viszonyok folytán beállt általános rossz anyagi helyzet majd nem legyőzhetlen akadályt képeznek, összehasonlítva az 1876-ik évi statisztikai adatokat a lemult évekkel, a haladás csatlakozatlan jelei léteznek, mert mind meg annyi nehézségek dacára ma Torontál-megye egy főgymnasiummal Nagy-Becskeken, egy magán jellegű alrealtanodával Nagy-Kikindán, egy polgári Zsombolyán, 4 Fröbl-fele gyermekkért és pedig: Nagy-Becskeken, Nagy-Kikindán, Nagy-Sz.-Miklóson és Zsombolyán, egy gazdasági iskolával Nagy-Szent-Miklóson, továbbá egy állami, 87 községi, 7 magány, 62 róm. kath., 4 gör. kath., 85 gör. kel., 1 hely. evang., 4 ágost. hitv. evang., 7 izraelita, összesen tehát 258 iskolával bír.

Az ezen iskolákban oktatás menetét tekintve a főgymnasium az alrealtanoda és gazdasági iskola kivételével, melyekben a tanterv a törvény és szabályrendeletekben kikötött módon foly, az alsóbb illetve számos községi, de főleg a szerb és román iskolákban vajmi kevés kivétellel a reáltantárgyak csak az olvasókönyv alapján s nem önálló tantárgyként tanítanak, mely körülmény a tanítás ellenőrzését majd nem lehetné teszi; de észlelhetet, miszerint az érintett iskolákban az egyes reáltantárgyak a szükséges tankönyvek hiányában csak kivonatlag a tanítók által a tanulóknak csak dictáltak, ezek ezt tehát kézirat után tanulják, mely eljárás már csak azért sem tűrhető, mert ez által a valódi oktatásra szánt idő legnagyobb része elrabolatik, mi az általános oktatás kára- és rovására történik.

Az általánosan vett oktatás legnagyobb hiányai a rendellenes iskoláztatás, a szükséges tankönyvek és taneszközök nélkülözése, az előírt tantárgyak nem tanításában, az osztályoknak törvényrendeltek kellő be nem osztásában s végre kevés kivétellel a községi előjárások közönyében is lelik megoldásukat; a mennyiben az iskolaszékek által be-terjesztett, az iskolát hanyagul látogató tanulók névjegyzéke az irattárba tetetik a mulasztó szülő, gyámok vagy gazdák irányában a törvény erre vonatkozó §-a nem alkalmazatik.

Miután az 1868. évi 38-ik t. cikkben az iskolakényszer ki van mondva: ezen közigazgatási bizottság a kir. tanfelügyelő mint szakelőadó által elkészített mintát, mint egyedi eszközt arra nézve, hogy a község előjárása az iskolaszékeket, s viszont ezek a községek előjárásait törvényrendeletek működésükben kellőleg ellenőrizhessék, fogadta el, hozott határozatával a községeket ilyenek beszerzésére s azok vezetésére kötelezte.

A népoktatás figyelmen kívül nem hagyható egyik ágát a tanulóknak a fatenyésztés megismertetése is képezvén, az erre szükséges faiskolák törvényszerű berendezése és fejlesztése tekintetében nagyméltóságodnak idevágó számos rendeleteinek figyelembe vétele mellett, tekintve azt, hogy azok nyomán a községeknek a megye közönsége részéről kibocsátott meghagyások dacára számos község részéről kellő berendezésről gondoskodva ez ideig is nem lett: megyebeli összes községeink járási szolgabíráink utján felelőség terhe mellett utasítottak, a már tényleg létező faiskolákat berendezni, a tanítókat a téren munkásságukban a legkiválóbb módon támogatni, hol pedig faiskola még nem létezik, azt bármily kis helyen is, a viszonyok engedte módon létesíteni, egyben pedig nagyméltóságod által

ajánlott Budapesten megjelenő „Népkertész” című községi faiskolák hivatalos közlönyét az iskolák számára megrendelni.

Miután továbbá nagyméltóságod mult 1876. évi december 30-án, 32385. sz. intézményével elrendelni méltóztatott, hogy a megye területén mindennemű tanítói változások a tanfelügyelőnek további eljárás végett bejelentésnek, szakelőadónk jelentéséből pedig az tünik ki, miszerint dacára annak, hogy a statisztikai adatokból szerzett meggyőződés szerint a lefolyt évből ily változás 133 fordult elő, ezeket bejelenteni a községek legnagyobb részét elmulasztották, újból szigorúan utasítottak, jövőre eme kötelezettségük pontos teljesítésére, hogy a tanfelügyelő részéről azok alapján az országos tanítói nyugdíj és gyámintézet érdekében, a szükséges felterjesztések megtételhesenek.

A felekezeti iskolák törvényben győkező autonóm jogaira való tekintettel, miután azokban a felekezet érdekében az iskolák számára azok hatóságai a tankönyveket meghatározni jogosítvák, nagy méltóságodat aziranti kegyes intézkedésre felkérni bátorodunk, hogy oly esetekben, a midőn egyik vagy másik felekezet saját felekezete érdekében iskoláiban még nem létezőt könyveket behozni jónak lát, az azok nyomán oktatás megkezdése előtt, tudomásvétel végett egy példányt, az illető tanfelügyelőnek bemutatni köteleztessék, mert csak ezen intézkedés által lenne elérhető, hogy államellenes tankönyvek becsempézése megakadályoztassék, a gyermekek szülői pedig ilyenek beszerzése által ne károsodjanak.

Ebbeli a tanügyre vonatkozó jelentésünk befejezésül azon három havi működésünkben szerzett meggyőződésből folyólag, miszerint egy ily roppant terjedelmű megyében, mely 175²/₁₆ négyezer mérföldet tevő területű és lakost számlál, egy tanfelügyelő a népnevelés 532,508 felett kellőleg örködni, s a reá súlyosodó feladatnak, megfelelni egyáltalán legjobb akarat és önfeláldozás mellett is képtelen, s ha azt hinni akarnók az önámítás hibájába esnének, mit a népnevelés előmozdítása érdekében tennünk nem szabad: egész tisztelettel felkérjük, miszerint minden államnak új és legbiztosabb erőt kölcsönző népnevelés érdekében Torontál-megyében még egy segédi államást rendszerezíteni, továbbá megyénk tanfelügyelőjét azon kötelezettségtől, hogy mint szakelőadó a pancsovai közigazgatási bizottságnál is működjen, tekintve a távolságot, az ide s oda utazás költséges voltát, de a mi e mai nap legdrágább, az utazásból folyó idővesztetést oly esetek beálltakor, a midőn Pancsovára menete más teendők miatt lehetné válnék, helyetteseként felmenteni, s helyébe mint szakelőadót egyszerű mindenkorra a pancsovai m. k. állami polgár iskolai igazgatót kinevezni kegyeskedjék.

Kelt Torontál-megyei közigazgatási bizottságnak 1877. évi január 3-án tartott üléséből.

Hertelendy József s. k.,
főispán mint elnök.

Alispáni jelentés.

6-szor. A katonai ügyek az elszállásolásra, ujoncozásra, nyilvántartásra vonatkozóan, jelentem, hogy megyénk területén 6 huszárzászad, u. m.: Nagy-Kikindán, Nagy-Sz.-Miklóson, B.-Komlóson, N.-Jecsán, Starscován, Neudorf és Czrepán; ezenkívül 4 gyalog zászad és pedig Nagy-Kikindán kettő, Tor-Becsén egy és Frányován hasonlóan egy van elszállásolva.

A lovas katonaság elszállásolása azon nehézségekkel jár, hogy ezeket folytonosan a vaspálya mentén és itt is kiválólag csak is német községekbe kívánják elhelyeztetni, azonban a méltanyossággal össze nem fér, hogy mindig egy és ugyanazon községek viseljek a terhet, kivánatos volna, miszerint e tekintetben a kormány intézkednék, hogy a lovas katonaság ne csak folyton a vaspálya mentén, hanem a megyének más részeiben levő s e célra alkalmas községekbe helyeztessék el.

A megyénk 21 sorozó járásában a védtörvény utasításához képest az 1877. évi fő-sorozási előmunkákat teljesen befejezve vannak és hogy a fősorozás 1877. január 15-én akadálytalanul foganatba vétetik.

A rendes hadserég és a honvédség nyilvántartását illetőleg jelentem, hogy az ezen hadtestek nyilvántartásában álló egyének felett a védtörvény utasítás 167 szakasza értelmében a felmentési címek megbirálása tekintetében tárgyalások megejtettek, s a szabályszerű végzések az illető hadtestek parancsnokságaival egyetértőleg a következő eredményekkel hoztattak:

A rendes hadserég nyilvántartásában 3755 egyén létezik, ezek közül 3119 a nyilvántartásban megmaradt és 636 egyén címük megszüntetve folytán a póttartalékba osztottak be.

A honvédség nyilvántartásában 2628 egyén létezik, melyek közül 1773 a nyilvántartásban megmaradt és 855 egyén címvesztésnek nyilvántartott s azok felvétele az 1877. évi állítási ügyből kifolyólag az alispáni hivatal által (Előadó Andrásy Mihály jegyző) 4892 felmentő és 1491 elutasító, összesen tehát 6383 határozat hozottat és a feleknek kézbesítés végett ki is adatott.

7-szer. A megyei közmunkának 1876-ik évből, miképen lett felhasználásáról és a közlekedési utakra sok jót nem mondhatok, ezen kifejezésnek kellő értelműt oda magyarázom, hogy megyénkben rossz időjárás mellett a közlekedés könnyebb és szerencsésebb olt, a hol az utakat mérnökileg nem készítik.

A megye főmérnöke szerint az utalózatban felvett utak összes hossza térszen 645¹/₂ kilométert

A fontosabb közlekedési utak hossza 831¹/₂ „

Ezeket emelt utútlétek hossza 524. „

Meghomokolt utszakaszok hossza 82. „

Megkavicsolt utak hossza 66. „

Kongó téglából épület utszakasz 4. „

Az utakra 1876-ik évből közmunka volt

2-fogatu, 1-fogatu, kézi napsz. 83050 6512 162829

ebből leszolgálatott 62299 5725 137180

hátralékban maradt 20751 787 25649.

hátalékek legnagyobb részt Nagy-Kikindára homokszállításra volt rendelve.

A közmunka megváltására bejelentett 3998 két-fogatu, 734 egy-fogatu és 2742 kézi napszám, számítván pedig egy, kétfogatu ígás után 2 fl. 40 kr., egy egyfogatu ígás után 1 fl. 30 kr., egy kézi napszám után 62 kr., térszen az összes váltásdíj 12249 fl. 44 kr. Tapasztalásom után megyei főmérnökünk oda utasítandó volna, hogy a közmunka előirányzatának készítése végett az illető szolgabírákkal egyetértőleg működjen és ennélfogva mindenütt a helyszínen személyesen jelenjen meg.

8-szor. Közgazdaságtudás ipar és kereskedelmi viszonyok tekintetében az 1876. év

egyike a legmostohábbaknak. Tapasztalás szerint egy oly nagy területtel bíró termelő megye mint Torontál, egy természetlen év közbejöttével is tetemesen sújtva van, azonban egymásután két természetlen év folytonos csapást szenvedte át megyénk népe: nem hagyhatom említés nélkül azon súlyos helyzetet és roppant mérvű megkárosítást, melybe tavaszkor Frányova Écska határokban, és onnan lefelé, a volt végvidéki részekben a Tisza és Duna vízáradatai, azután a reá következett majusi fagyok, és végre a rozsdá által megyénk népe sodortatott. Az őszi buzatermés sok helyen az elvetett magot sem adta meg, általában pedig a buzatermés mennyiség és minőség szerint is középszerűen alul, arpa zab, valamivel volt jobb. Egyetlen egy cikke van az 1876. évi termésnek, mely kielégítőnek volt mondható és ez a kukorica termés: de az általános pénziári miatt, azt nagy részt a szoros értelemben elvesztegetésig alacsony áron kellett értékesíteni.

Az aratás ily szomorú eredménye folytán, a kereskedelem, pénz és értékesíthető cikkek hiánya miatt egész éven át általános pangásban szenvedett; de midőn az egész megyében uralkodott termékelenség miatt a földirtok osztály szükségével küzd, akkor legyen elég annyit említenem, hogy megyénkben a helyi iparnak is kijutott saját osztályrésze a nyomorúságból. Egyébíránt az 1876. évből a járás szolgabírák mint illető első fokú iparhatóságok előtt benyújtott és elintéztetett 1415 iparigazolvány iránti kérvény.

Sertvés- és szarvasmarha-tenyésztést általában meglehetősen sikerrel nagyobb uradalmakban és haszonbérlettel; a mokriai, nagy-kikindai, nagy-szt.-miklósi, melenczei, nagy-becskekeri és végvidéki Neudorf járásokban, hol valamikor a marhatenyésztés virágzásban lehetett, annak most csak nyomait lehet látni; általában pedig oka abban rejlik, hogy nincsen elegendő legelő, egymás utáni hét rossz év folytán a kellő takarmány hiányzott, és végre habár a közponban megszámolva, használat végett az 1876. évből 57723 darab marhájártat kiadva, ezen körülmény ugyan nem csekély mérvű marha kereskedési forgalomról látszik tanusodni, szerintem azonban tapasztalásaim folytán inkább azt igazolja, hogy megyei népünk, a mostoha körülmények nyomása alatt, mindennapi élelmi szükségletei miatt kényszerült a még meglévő lábas jószágait potom áron is elvesztegetni.

Jobb eredménytel folytattatik a ló tenyésztés, Nagy-Becskekeri, Zsombolya, Billét, Perjámos, Nagy-szt.-Miklós, végvidéki Antal-falva kerületében és Franzfeld községében. E tekintetben örvendetes tanúságot szolgált 1876. évi őszkor Nagy-Becskekeren tartott löverseny és lókiállítás. Rendezte azt Herczeg Thurn Taxis Egon elnöksége alatt működött megyei lötenyésztő bizottság. Ezen jól sikerült lökiállítás, és a jutalmak azonnal lett kiosztása, reményleni engedni hogy az évenkénti kiállítások folytán megyénkben a lötenyésztés még jobb szerencsével fog haladni.

9-szer. Egészségrendű tekintetben, az időjárás viszonyok és légtüneti észleletek a szaktudomány érdekében levén pontosan a tisztifőorvos által előadandók, e helyen csupán azt említem fel, hogy a megyében nem volt oly szolgabírói járás, melyben a roncsoló gége lob, ha nem is mindenhol járványos, mégis legalább szorványosan, az egészségügyi állapotot meg nem rendítette volna, leginkább pedig 6-12 éves gyermekek estek áldozatul; ezenkívül a török-kánizsai járásban változás is van. Mely észleletek folytán megyénkben ked-

„Szegény atyádat, János bácsit érted?”
„Ó, Szegény szive megreped, ha megtudja, hogy házasonni akarok.”

„De hiszen barátom, ha meg fogsz házasonni, eggyel kevesebben leszünk — megfogja a compagna — ha, ha, ha; — kevesebb bor fogy majd el; pénz nem jó forgalomba — mert mintha látnám, ha meg nősülsz, mindég nőd szoknyáját fogod.”

Solyomköy elkomorodva nagyot sóhajtott.
„Ideje is már,” mondá.

„Ideje? Minek?” kérdé gúnynyal Bány.
A kérdésre nem felelt rögtön Victor; de később mind nagyobb hévvel mondá: „Ideje? Minek?” s egy hosszú pilantással mérte végig Andort s mondá: „Ideje annak, hogy eddigi ösvényemről lelépjen, a jó utra térjen; ideje, hogy ily romlott erkölcsű férfiak társaságából szabaduljak, melyben eddig is csak fiatalkori vakaság tartott meg — Isten veletek!” ezzel elrohant.

„Lám, lám, ime állítom hamarabb teljesül, mint gondoltam.”

„Különös isteni malaszt szállotta meg őt,” folytató Czirkay, „de jól teszi, ha felhagy egy időre a mulatságokkal; mert mit is mondana az öreg Marossy, ha leánya kezét megkérné; azt legfeljebb, hogy ily kicsapongóra nem bizza leányát.”

„Barátom, hiszen nemcsak Marossy, hanem az egész világ ismeri, mint hirhédet korhelyt.”

„Igenis, ismeri, de visszatérvén ez ösvényről, azt fogja mondani, hogy fiatalkori könnyelműség volt mindez, s feledve lesz minden. De már én nem hagyjak el, áldott nedv; én hű társad vagyok.”

„Oh barátom, és te azt hiszed, hogy a világ és az emberek oly könnyen felednek?”

„Feledni fogják, tudom.”

„Örvendeni fogok rajta, Czirkay barátom, én csak is örvendhetek Solyomköyi barátunk szerencsésén,” s távozni készült.

„Várj barátom, jelen lesz-e holnap a mulatságon Marossynál?”

„Mindem bizonynyal.”

„Tehát a viszontalásig!”

„A viszontalásig,” volt a válasz; s Bány eltávozott. Czirkay még nagyokat ivott a hazát éltetvén; hajnalban eltávozott a korcsmából, ott hagyván két társát, kik az asztal alatt álmadoztak egy jobb korral.

Midőn Solyomköy Victor társaitól elvált, haza sietett. Lépjünk be egy pillanatra mi is hozzá. A szoba bútorzata izlésre mutat; az asztalon egy kis üvegmedencében arany halcskák uszálnak; a falakat jeles művészek festményei fűdik.

Az asztalt hat nagy karosszék veszi körül, s a fal mellett egy pamplag áll. E pamplagot látjuk félig ülő helyzetben az ifjú Solyomköyt, halkan beszélgetve önmagával.

Tehát most magam vagyok; szabad folyást engedhetek gondolatimnak. Hogy ő szeret, arról nincs kétségem, de hogy még bizonyosabb legyen előttem, megtudom holnap. Igen holnap mindent meg kell tudnom, a parancsot már kiadtam. Ily magánbeszéd közt lépé meg őt az álom, s bágyadtan dőlt a pamplagra.

III.

Solyomköy vártól mintegy negyed órányira fekszik az öreg Marossy Zsigmond ősi fészke. A nap sugarai féltékeny érintik komor és ős falait. Ez épületbe lépünk mi is. Az udvaron szolgákat látunk sietve futni, s már az előzményekből kivehetjük ennek okát.

S ha megkérdőznék a szolgák egyikét, hogy mi e szokatlan ünnepélyesség, feleletül bizonyára azt nyernék: E napon fog eljegyezteni az úr leánya, a bájós Ilka, Solyomköy Victorral.

Midőn a terembe lépünk, már foly a mulatság. Zaj tölti be az egész termet; minden arc sugárzik az örömtől, egyedül egy nő áll ablak mélyedésben gondolatokba mélyedve;

vonásai szépek, gazdag szöke haja fűrtökbe szedve hullámszik vállára, sötét kék szemét élesen szegze egy nyúlank ifjura, ki az ajtó mellett foglalt helyet egy támlás székre dölve, búskomoran tekintve maga elé. Ez az ábránd honában járt, midőn hozzálépett az öreg Marossy.

„Öcsém, szándokom mellett maradok; látom, hogy csakugyan jó utra tértél; Ilka leányom tied.”

Victor nem akart hinni saját füleinek; bámulva tekintett maga elé; képzelmű lunge szárnyakon idézte maga elé eddigi tetteit, — s egy köny lopódzott pillái alá, s magán kívül felkiáltott:

„Őn megmentett a kétségbeeséstől.”

„Maradj csak állhatatos a jóban,” mondá elérzékenyülve az öreg úr, s gyöngéden simította félre az ifju barna fűrtet. Azután megfogta az ifju kezét, s arájához vezette, ki még most is mozdulatlanul állott helyén. A szokottnál bájosabb volt most Ilka, arczán szendeség és süzi pir ömlött el. Victor pedig elragadtatott örömmel.

Alig mutatá be neki atyja Victor, mint jövendő férjét; az öröm egész hevével ragadta meg az ifju kezét, szemét égtek, lány karjait az ifju nyaka köré fonta, s eme szavakat rebegte: óhajom teljesült.”

Az öreg néman tekintett rájuk, szeméből könyök gördültek hóféhér szakállára, s fudokolva mondá:

„Legyetek boldogok.”

A két fiatal, kiknek tekintetük mindig egymáson függött, mint jeladásra megragadták az öreg kezét, s csókjaikkal borították azt. Végre Victor érzelmentjes szavakban fejezte ki halálját.

Nemsokára belépett Victor apja, az agg Solyomköy János, ki a házi ural kezét fogván örömlől sugárzó arccal áldá meg a fiatal párt.

A kocsikat, melyek a vendégek számára valának megrendelve, csak hajnalkor lehetett

távozni hallani. Az eljegyzés után mintegy három héttel az öreg Marossy Zsigmond ősi fészkeben nagy pompával és vigan ment végre az esküvő. De mielőtt a fiatal pár örömet teljesen érezhette volna, szomorú esemény érte; az öreg Solyomköy János meghalt. Némelyek, kik látták halalos ágán, mondták, hogy nyugodtan halt meg, boldognak látván fiat.

Azonban a bűt csakhamar öröm váltotta fel, mert Ilka egy év múlva egy leánygyermekkel ajándékozta meg férjét. Ő mint jó anya, fáradozatlanul működött azon, hogy leányának, a kis Izabellának jó nevelést adjon, iparkodván beléje csepegtetni saját gyöngéd-érzelmeit és az isteni félelmet.

Három évig csendes boldogságban éltek együtt, szeretetve és becsülve egymástól. Victornak legnagyobb öröme az volt, ha nejét boldogul és megelégedve láthatta. De mind a mellett, hogy oly gyöngéden szerették is egymást, a szeretetnek nincs hatalma a halál felett; mert a fiatal nő élte virágában ragadta ki a halál az élők sorából. Solyomköy lelkét misem sujhatta volna jobban, mint erényes és istenfőlő néjének halála. Ő ezután kétszeres gondot fordított leánya nevelésére; s csakugyan Izabellánál nem maradt a fáradozás siker nélkül. S midőn 16-ik évét elérte, testileg lelkileg kifejezett, s mind szépségre mind miveltiségre kitűnt. Nemes, gyengéd szívű, minden szép és jóért lelkesedő, szóval a női erény mintaképe volt. Solyomköy Victor, kinek az idő, hű és gond mély berázdákat vontak homlokán, öreg napjaira bá felejtésül ismét visszaesett ifjúkori hibáiba. Felkeresvén tivornyák és kéjek között megszüült cimboráit, öreg napjaira ama romlást hozó és végzeteljes utra lépett.

S ép ily éjjeli tivornyról tért haza, midőn ama szerencsétlen ifjút, leánya Izabella a várba viteté. (Vége következik.)

vező
szon
seine
N.-S
Átalá
ereit
tová
háza
éven
tón
elköl
sól
hol
kikul
siket
Zichy
lett,
vagy

morit
megy
N.-S
vann
horó
Perjá
ellen
menn
épen
hol v
hogv
koru
sok,
kenl
guka
terje
tüze
kozás
a tűz
bizto
dená
birtó
keves
bizto
hogv
elég
N.-B
t.-le
n.-ki
ó-be
n.-sz
rásba
ban
járás
járás
járás
eset,
mely
mely
beli,
sebbe

a sze
vona
nek
nyes
ben
fellg
álta
tén
örök
több
ségek
rakko
a ese
éjeli
megü
egyes
tott a
figyel
rendő

ban f
rés,
ló-
— a
rabls
zsai j
rásba
csiró
járásb
rásba
rásba
a zot
sabb t
ban S
járásb
ember
dosi j
zichyá
lopás
lövés
lopás
és 8 l
ember
súlyos
esetek
állapot
nyomok
dokát.
Mellen
Zombó
rghet
örök
rülték
fordult
dolgo
11
a régi
felelev
rende
gyakor
előjár
szerve
ezen
nem ké

vezőlenek mondhatók a közegészségi viszonyok is. A közegészségi törvény intézkedéseinek szem előtt tartásával N.-Beckerekén, N.-Szt.-Miklóson bizottságok, melyek valamint általában a járási szolgabírák kerületeikben erélyesen intézkedtek, hogy a Diphteritinek tovább terjedése megakadályoztassék. A házak szellőztetése, tisztán tartása, sőt negyed-évenként kimesztetése is, a betegeknek rögtön orvosi segély igénybe vétele, azoknak elkülönítése elrendeltetett. — Az állat-egészségi ügyet tekintve, ruhnyalva volt Idvornon, hol azonban a megyei állatorvos hivatalos kiküldetése folytán a bajnak elfojtása iránt sikeresen működött. Valódi takony és bőrféreg esetek is fordultak elő N.-Kikindán, Csatádon, Zichyfalván, melyek szabályszerű eljárás mellett, kiirtással enyésztek el. Másféle ragályos vagy járványos betegség nem észleltetett.

10-szer. Tüzrendészeti tekintetben elszórt adatokat kell előtűntetnem. Az egész megyében csak Beckerekén, Nagy-Kikindán, N.-Szt.-Miklóson, Csanádon és Zombolyán vannak tűzoltó egységek. — Vízfecskendők, hordók, csákyák, locsoló vedrek Mokrinban, Perjámoson, Billeten kielégítőképpen találhatók; ellenben a megnevezett helyeken kívül valamennyi szolgabírói járásban községenként vagy éppen semmi tűzoltó szerek nincsenek, vagy a hol volnának is, el vannak annyira haagolva, hogy használni nem lehet. A községek önkormányzati jogát tekintve, minden felszólalások, intézkedések, és reábeszélések, hogy vízfecskendőkkel és egyéb jó tűzoltó szerekkel magukat ellássák csak is a Capacitatio határáig terjedhetnek, az eredmény alig közelítette meg a tűzrendészet érdekében a leghalványabb várakozást is. Valamint használat minden buzditás a tűzkár elleni biztosítás végett is, mert bár biztosító ügynökök megyénkben csaknem mindenütt felláthatók, mégis kivéve a nagyobb birtokosokat és jobb módú gazdákat, vajmi kevesen vannak, kik tűzkár ellen vagyonukat biztosítani szeretik; és így nem lehet mondanivaló, hogy a tűzkár elleni biztosítások megyénkben elég általánosok volnának. — Tűzesetek voltak: N.-Beckerekén 4, n.-beckereki járásban 2, t.-becsei járásban 4, mellenczei járásban 1, n.-kikindai járásban 10, t.-kanizsai járásban 3, ó-bessenyői kerületben 7, mokriini járásban 3, n.-szt.-miklósi járásban 11, a perjámosi járásban 2, billei járásban 4, zombolyai járásban 2, a cseneji járásban 3, a szt.-györgyi járásban 1, zichyfalvi járásban 7, pancsovai járásban 4, neudorf járásban 5, antalfalvi járásban 8, perlaszi járásban 2, összesen 83 eset, melyek közt a szt.-györgyi járásbeli, mely 12000 ft., a n.-szt.-miklósi járásbeli, mely ugyan annyi értéket és Antalfalvi járásbeli, mely 6010 ft. képvisel, mint nevezetesebbek jelezteknek.

11-szer. A közrendőrségnek felügyeletét, a személy és vagyon, csend és rend ágára vonatkozólag a járási szolgabírák viselik, kiknek a csendbiztosok és megyei csendőrlégenyek közvetlenül alá rendelvek. A községekben szerződésileg kártérítési kötelezettséggel feladott örök, vagy pedig községi esküdt által vezetett bizottság, és a szükséghez mértén kirendelt községi lakosság által mint éji örök által tartatik len. Minthogy pedig még is, több rendbeli a közbiztonságot zavaró jelenségek adták elő magukat, a járási szolgabírákhoz köreendet menesztetett, mely szerint a csendőrök köteleztettek folytonosan mind éjeli, mind nappali őrökös végett cirkálni, megtöltött a csavargóknak a községben, vagy egyesek hajlékaiban megmaradása, meghagyatott a fogadókat, a gyanus személyeket éber figyelembe és a csendőrendtartásra vonatkozó rendőri intézkedéseket pontosan megtartani.

Bűnesetek előfordultak: a t.-becsei járásban 1 agyon lövés, 3 tolvajlás, 2 bolt föltörés, — mellenczei járásban gyilkosság rablás 1, lo- és marhatolvajlás 8, kisebbszerű lopás 30, — a kikindai járásban 2 ember ölés, 1 póstarablás, 8 tolvajlás, 24 lopás, — a tör.-kanizsai járásban 35 lopás, — az ó-bessenyői járásban a szőregyi vaspálya udvarán pósta kosziról történt pénzlopás; — a n.-szt.-miklósi járásban egy póstarablás; — a perjámosi járásban 3 rablás, 35 tolvajlás; — a billei járásban 9 kisebbszerű lopás és betörés; — a zombolyai járásban 2 agyonütés, 2 súlyosabb testisértés, 6 lopás; — a cseneji járásban 8 tolvajlás, 26 lopás; — a szt.-györgyi járásban 11 lopás; — a párdányi járásban emberölés 2, rablás 1, betörés 4; — a módosi járásban 17 betörések és lopások; — zichyfalvi kerületben emberölés 1, betörés 5, lopás 20; — alibunári járásban ember agyonlövés 1; — a pancsovai járásban emberölés 1, lopás 4; — neudorf járásban emberölés 4, és 8 lopás; — antalfalvi járásban gyilkosság 1, emberölés 5, rablás 1, lopás 35, betörés 1, súlyos testi sértés 6. — Az itt előszámlált esetek a közrendőrségnek nem legkedvezőbb állapotát tüntetik elő, mely leginkább a köznyomorban és szükségben találja szomorú indokát. Azon tettesek, kik a póstát Bassahid és Mellencze közt, továbbá ismét mások, kik Kis-Zomboron kirabolták, úgy azok is, kik Szőregyen a póstát meglopták a megyei csendőrök dicséretére, felfedeztetek, és kézre kerültek. Közkerüléséget sértő eset, csak egy fordult elő szt.-györgyi járásban, botrányos dolgok sehol sem történtek.

12-szer. A faiskolák állapota, még mindig a régi, s bárha évenként több ízben szokott feleleveníteni ezen tárgyat, az ide vonatkozó rendeletek mindazonáltal az üdvös intézmény gyakorlati előhaladása, a községi és iskolai előjárások indolentiaján többnyire hajótörést szenved, vagy éppen azon körülményen is, hogy ezen intézmény célját és nagy fontosságát nem képesek fel fogni. A cél biztosabb elő-

retése tekintetéből megyeileg elrendelendők vélném, hogy a községekben a faiskolák ki által állitassanak fel, s ki által gondoztassanak, továbbá hogy minő és honnan merítendő jutalmat nyerjen a felállító s kezelő, nemkülömben hogy a nyeredő jutalomért minő kötelességei legyenek?

Kelt N.-Beckerekén, 1877. január 1-én.
Dániel János,
alispán.

Megyei viszonyaink és az adó-behajtás.

Torontálmegye területét már 7 egymás után következő éveken át pusztították az elemi csapások; ezen szerencsétlen évek valamennyie között legszerencsétlenebb volt a lefolyt 1876-iki, hasonlóra gazdáink legöregebbjei sem emlékeznek! Nem is volt ez közönséges nyomor, mert ezen inséges esztendőnek maga nemében rettenetessége legfőbb fokát érte el; de nem is csoda! Mert a tavaszi — egész vidéket megsemitető, virágzó falvakat a földke-rekségéről kegyetlenül lemosó árvízvet követte a még kímélve maradt remény teljes vetéseinek gonosz gyorsasággal pusztító májushavi fagy, és a mit ezen pokoli vendégek megsemiteni elfelejtettek, azt megemészté — az ily pusztító alakban e vidéken még soha sem ösmert rozsdát!

A haragos Istennek ezen 3 csapásai szövetkeztek tehát mult 1876. évben bennünket tönkre tenni és végenyészetünket előidézni! hogy ez mennyire sikerült ezt fájdalom sok ezer meg ezer család érzi s kiheverni talán sohasem fogja!

Mind ennek dacára az adóbehajtás ezen kétségbe ejtő inség közepette oly szigorral fogantatott, mint eddig soha; világos tanu bizonyossága annak az év végével mutatkozott adóbehajtási eredmény; a mint halljuk 100.000-ke-kkel halladja meg, ez, a mult 1875-ik évi adóbehajtást!

Valóban megfoghatatlan csodának tekintetjük, hogy e szegény megye, mely bár a legdrastiasabb szerek alkalmazása mellett a nyomor közepette is ily eredményt volt képes felmutatni! hogy egy minő szigorral lett az adó-behajtás fogantatva, ezt a jó Istennek kívül csak mi és szenvedő sorsosaink tudjuk!

Most azonban midőn ez már megtörtént dolog haragudjunk-e ezen kíméletlen eljárásra avagy megköszönjük azt — nem tudjuk; anyi azonban bizonyos, hogy tartozásaink apadtak, tehát-eltérintve az adóerővadás hazafias kötelességnek bár keservesen történt teljesítésétől, a fenti szigorok meg azon jó oldala is volt, hogy jövő évben sokkal csekélyebb adóterhek foglalkoznak neheztelni; — az adó-behajtás körül kifejtett kíméletlen eljárásnak tömjénezni ugyan nem akarunk, az igazság és méltányosság szempontjából mindazonáltal hallgatással nem mellőzhetjük azon körülményt: hogy kedvezményben ugyan senki — de lelkiismeretes kíméletben igen is — részesültek szegényebb sorsu kisebb és kizárólag földmíveléssel foglalkozó adózók.

Szóval, e megyében az adófelügyelő Muzur Sándor úr ugyan czeperlisztet bennünket, hogy a jelenlegi viszonyok közt a tánczoltatás meddig tarthat, azt sem mink, de még az adófelügyelő úr sem tudná jelenleg megmondani.

Igazmondó.

Nosce te ipsum. *)

Hazánk közegészségi állapotát, valamint ennek tényezőit vázlatban e lap mult évi 17., 18., 20. és 21-ik számban leirtam; rámutattam, hogy szomorú állapotunk egyedüli oka a kora és időbeli nagy halalozás, melynek hasonló példáját egy nagyobb európai államban sem észlelünk, dacára, hogy a többi tényezők nálunk oly kedvezők, melynek példáját is csak közelítőleg észlelhetjük a nyugat-európai államok orvos-statisztikájában.

Nemzetünk phisikailag szenvedni kényeszerült bajait kímélet nélkül kimutatam és idült genyendők sebeit leplezetlenül feltartam; rámutattam, hogy ezen szomorú állapotunk okait fűrkészünk és tanulmányozunk kell, hogy pedig ezt idővel elérhessük, szükségünk van: jól szervezett orvosi statisztikára, ez pedig nálunk mily állapotban vagyon rámutattam e lap mult évi 29-ik számában.

Az orvosi statisztika megerősíti azon egészségtani állítást, hogy a despotismus nyüge alatt élő népek egészségi csorbát szenved, öregsége korán áll be és életkora rövidebb, amint ezt Legoyt Franciaországról kimutatta.

Vajha úgy lenne! hisz akkor dicsőn uralkodó királyunk Ó Felsége maga segített volna rajtunk, midőn alkotmányunkat visszaállítá és mégis ama szomorú meggyőződést kell beismernünk, hogy azóta a nagy halandóság, nemcsak hogy nem apadt, de nagy mérvben gyarapodott, mint ezt az utóbbi lefolyt évek eléggé tisztán tanusítják.

Hazánkban a tulságos halalozás nem újabb keltű, de úgy látszik fájdalom! nagyon is meghonosult. „Dr. Linczbauer codex szerint.“ Ne keressünk tehát távol eső okokat, de tüz-zük ki előttünk ama célt „nosce te ipsum.“

Hazai orvosi statisztikánk az újabb időben mind örvedetesebben halad, fejlődik és az ezt érdeklők száma folyton szaporodik, így olvashattuk az újabb közegészségi hetilapokban Budapest-, Szabolcs- és Nográdmege; Győr város, Szabadka, Esztergom, Kassa, Lőcse és Szamosújvár szabad királyi városok ez utóbbi időben észlelt orvosi statisztikáját, — mely bár némi tekintetben hézagos, de ama reményt nyújtja, hogy biztos cél felé evedz.

*) E cikk a kéziratok közt eltévedt, azért maradt ily kérdő közlés. (Szerk.)

Vajha megyénk közegészségügyi orvosaink is ama, bár igen sok nehézségekkel összekötött célt tűznék ki maguk előtt; mert csak a jelen kornak megfelelő, jól szervezett orvosi statisztika tanulmányozása és kutatása alapján leljük fel ama esetleges okokat, melyek közegészségi állapotunk aláássák, melyeket elhárítanunk vagy szelidíteni kell, hogy négyarapódásunkat előmozdítsuk.

Ha az eddigi orvosi statisztikánkban ama okokat fűrkészni, fellelni és tanulmányozni óhajtanánk, meg kell vallani, hogy legnagyobb erő megfeszítés és önfeláldozás dacára is célhoz nem jutunk, célhoz nem juthatunk; már pedig széles e világban van-e állam, melynek inkább fektethetnénk érdekeiben csökken-teni a halandóságot mint a magyarnak, mely a többi európai törzsekhez képest száma nézve maréknyi nép lévén minden rokonfaj nélkül, magára van utalva, minden biztos támasz nélkül, és azért életfeladata lenne minden polgárának egészségét és életét lehetőleg óvni és fentartani, hogy gyarapodjék; miszerint a fennállhatásáért, önálló nemzeti léteért előbb utóbb vivandó élethalál harcban minél nagyobb erővel fellépni képes legyen, hogy diadalmasan megküzdhesse. R. j. o.

Ó-bessenyői kerületből 1877. évi január 8-án.

Tekintetes szerkesztő ur! *)

Becses lapjában megindult, megyénk új-jászervezését tárgyzó cikksorozathoz hozzá szólna, a következőknek közlését el nem hallgathatom.

Általánosságban szólva a t. cikkekzők azon nézete mely szerint a megye 12 közigazgatási kerületre osztassék, — tekintettel hogy a kerület székhelyén adóhivatal és járásbíró-ság létezzék, előben helyeslehető, mert egyszerű látzologos megtakarítást, — másrészt pedig a közigazgatás valódi célját látom abban megtestesülve; de nem a gyakorlati célt, mely a lakosság igényeire is kiterjed.

Előben is megyénk oly nagy kiterjedésű, hogy azt 12 szolgabírói kerületre összeszorítani nem helyeslehető, habár az által igaz ocsóbb, de nem jó közigazgatást nyerünk, mert sem a szolgabíró, sem a község a távol-ság miatt érintkezhet úgy, ahogy az ügyemet azt elmaradhatlan kellekűl kívánja.

Továbbá vannak oly szolgabírói kerületek, hol sem járásbíró-ság sem adóhivatal nem létezik, de szolgabíró hogy legyen szükséges, mert a jó közigazgatás gyakorlatilag nem azt igényli, hogy ott, hol szolgabíró-ság székel, adóhivatal meg járásbíró-ság létezzék; hanem hogy a közigazgatás menete gyors legyen és a lakosság igényeinek is megfelelően. Mert tudjuk azt mi teendője van egy szolgabírónak és mi teendő várakozhat még reá, már pedig ha annak hivatászerű lelkiismeretességgel meg akar felelni, úgy szükséges hogy kerülete köz-sége ne 8—10 mértföldnyi távolságban legyenek és ne 30—40000 lélekkel legyen dolga, mert ezáltal nemcsak hogy nem felelhet meg hivatás-nak, de a lakosság sem érvényesítheti érdekeit.

De beszéljenek a tények például Deszk, Klárafalva Ferencszállás vagy Vörös-Csárda és még több Ó-bessenyői kerületbeli községek, mikép jutnak T.-kanizsai szolgabírójukhoz ily utban mint jelenleg van, de még jobb utban se induljanak el anélkül hogy az otthon maradtaktól végbucsujukat ne vegyék, már kérem ily beosztása a községeknek semmi körülmények közt sem helyeslehető.

De különben ha a községek érdekeit nem is vesszük tekintetbe, ha valaki tudja azt, minő pontja a megyének új Szeged, úgy bizonyára fenntartandónak véleményezi ott a szolgabíró-ságot.

Továbbá a mi a szolgabírói segédekét illeti, mindannak dacára hogy kevesebb kerület alakittatik, még is minden szolgabíró mellé a szükséghez képest egy vagy két segéd adandó, mert a szolgabíráknak mai teendője minden-esetre gyors munkamenetet igényel, ha pedig a munkaerő elvonatik úgy oda jutunk, hogy a nagy takarékoság mellett nem lesz elérhető a kívánt siker. Ami a szolgabírói irnokokat illeti, azok fennmaradása csak helyeslehető.

Áttérve a kerületi orvosok és bábák miképi szervezésére helyeslehető, ha minden szolgabírói járásban egy kerületi orvos és bába rendszeresítettik; de miután némely kerületben úgy is vannak községi orvosok és majd minden községben okleveles bába, indítványoznám, hogy a községi orvosok, kik úgy is már fizetéssel vannak ellátva, a megye részéről ne díjaztassanak, hanem adassék meg nekik a kerületi orvosi cím; nemkülömben a kerület egyik községbeli okleveles bábája ruháztassék fel kerületi bábái címmel.

Igy aztán, hol a viszonyok ily eljárást tűznek, szép összeg megtakaríthatnánk, mi egyáltalán a közegészségügyre semmi káros befolyással nem lenne.

Ami végre a megyei csendőrséget illeti, csak azt jegyzem meg, hogy oly személy-zettel, milyennel jelenleg bírnak, nem képesek igazi céljuknak megfelelni.

Ezeket kívántam tehát elmondani a megye és kerületem érdekében. K. B.

Panaszok a közönség köréből. *)

Tekintetes szerkesztő ur! Az igazság és becsületünk érdekében tisztelettel kérjük, legyen szives néhány sorunknak becses lapjában helyt adni.

*) Mi óhajtuk hogy e fontos tárgyhoz minél többen hozzá szóljanak. (Szerk.)
*) Az e rovat alatt közlött cikkekért nem vállal felelősséget a Szerk.

A legközelebbi napokban kéziratban egy zuglap tételt le titkon a debeljácsi olvasó-egylet asztalára a többi lapok közé keverve, mely lap a községi előjárásoknak adatván át, különféle gyanúsítgatások után az előjáráság részéről mi vagyunk feltüntetve, mint annak szerkesztői és kiadói.

Mi ezen zuglap szerkesztése, leírása s általában minden ebbeli részvétel ellen határozottan tiltakozunk; s bárki legyen azon álar-cz alá vonult nemtelen egyéniség, ki ezen mi gyanúsításunkra okot szolgáltatott, őt mind-addig, míg nevé nyilvánosságra nem hozza, becselennék, undok rágalmazónak nyilvánítjuk, annyival inkább, mivel eddigi hivatali s társadalmi állásunknál fogva soha hasonló gyanúsításokra okot nem szolgáltatunk, s ennek kijelentése után a további gyanúsításokat ros-zakaratanak s becsületértének vesszük s a törvény útján fogunk magunknak elégtételt szerezni.

Debeljácán, január 13-án 1877.

Erdey Sándor, Agoston Sámuel,
tanító. ref. lelkész.
Krivácsy József,
vendéglős.

HETI SZEMLE.

Politikai helyzet. A mai napig, midőn e sorokat írjuk, semmi lényeges fordulat nem állott be a keleti bonyodalmakban. Londoni táviratok azt jelentik, hogy az utolsó konstan-tinápolyi conferentiális ülés mult szombaton tartott volna meg. A rendkívüli meghatalmazottak ezután elhagyják Konstantinápolyt s a conferentia feladatainak további végrehajtását a helyben székelő követekre fogják bízni. Az ellenséges felek magatartásáról csak annyit mondhatunk, hogy mintkét rész aggodalmasan tartózkodik az utolsó szót kimondani. Legsaját-ságosabb azonban a Salisbury marquis és az Ignatieff közti viszony. Diplomata körökben egyre találgatják, vajjon melyikök szedte rá tulajdonkép a másikat, diplomatikus felfogás szerint melyikök az erősebb? — Egy magas állásu valaki erre vonatkozólag a következő hasonlattal élt: „Salisbury lord úgy jelent meg Konstantinápolyban, mint valami angol bulldogg, vicsorgatván fogait, — de aztán csakhamar észrevette, hogy orosz farkassal áll szemben.“ Az orosz farkasnak az a tulaj-donsága, hogy ellenfelének mindig sarkában jár, követi nyomdokait s csak akkor támad, ha látja, hogy a pajtások elegendő számmal sorakoztak. Abból a tényből, hogy a konstan-tinápolyi tanácskozások fonala, habár az a törökök kezében volt, meg nem szakadt, s hogy a törökök alkalmat adtak a higgadt, békés tárgyalások végigvezetésére, bátran szabad következtetni, miszerint a török állam-férfiak távolról sem szándékoznak a maguk részéről provokálni a katastrofát. Az An-drassy-féle jegyzékre való visszate-rés oly gyakran s oly sok oldal-ról említtetik, hogy nem lehet azt komoly eventualitásnak nem tekin-tenünk, habár annak életbelépte-tése nézetünk szerint legkevésbébb sem alterálja a megelőzőleg kitű-rendő orosz-török háboru lehető-ségét, sőt tán legközelebbi bekö-vetkezését. Mi kezdetül fogva azok közé tartozunk, kik „Politikai Szemlékben“ minden alkalommal hangsúlyoztuk abbéli meggyőző-désünket, miszerint az Oroszország és a porta között előtérbe lépett ellenségeskedéseknek oka korántsem a balkáni keresztények elnyomott helyzetében, hanem inkább Orosz-or-szág terjeszkedési politikájában keresendő.

Itthon. A bankügyben semmi irányban sem történt meg újabb lépés. A magyar miniszterium állásponjtja változatlanul ugyanaz: dualistikus bank a májusi stipula-tiók alapján, vagy pedig önálló ma-gyar jegybank. Ha a kettő közül egyik sem találja sikerülni, úgy akkor kísértés meg egy másik miniszterium más valamit. A nemzet elvárja, hogy a Tisza-kabinet nem fogja elhagyni ez állásponjtját, mert különben a nemzet hagyá el a Tisza-kabinetet.

Románia. A román parlament nagy na-pokat élt a mult héten. A tárgyalások sub-stratumát tudvalevőleg a román herczeg-ség souveranitási jogainak az új török alkotmány általi megsértése képezte. A vitát Missail egy „par ordre de multi“ előterjesztett interpellatióval nyitá meg, melyben a kormányhoz a következő kérdéseket tntézte: „Van-e tudomása a kormányának arról, hogy a kihirdetett török alkotmány 1, 7 és 8 pontjai által sérelem követtetett el a román nemzeti önállóság, sőt még a vallás jogain is? És ha van tudomása, mit szándé-kozik ez ellen tenni a kormány? A minisz-terium oda nyilatkozott, hogy az ő állásponjtja azonos a kamara állásponjtjával, s hogy a török kormánytól a sérelmes pontokra nézve felvilágosítást fog kérni. A tárgyalások ragyogó fénypontját persze Bratianu Ivan miniszterelnök doczógós beszéde képezte, melyben a többi közt a következő hangzatos szövegek is elő-fordultak: „Lehet-e nyugodtan néz-nünk, hogy azt, mit Soliman és Ba-jazett végrehajtani képesek nem voltak, egy Midhat pasa hajtsa végre?“ — Továbbá: Van-e Európában, van-e az egész világon oly intelligens, oly okos nemzet, mint az oláh? — Orosz sympathiát azzal indokolá Bratianu, hogy azokra őt a hatalmak részvétele kénszeríté. „Azt veszem észre — ugymond — hogy Európa nem érez magában elegendő erőt arra, hogy beünnöket Oroszország ellen meg-oltalmazzon; lehet-e tehát ily körülmények

között Oroszország ellen fellázadunk? Mi erősen el vagyunk határozva kényseríteni Törökországot arra, hogy amely ünnepélyességgel hirdette ki a török alkotmányt, ép oly ünnepélyesen promulgálja azt is, hogy Románia nem tartozik a török tartományok sorába.

Oroszország. Az orosz közvélemény nagyon a sarokba lapult. Amíg itt azt hitték, hogy a porta elrémül a déli hadsereg láttára s megfutamodik, nagyon háborusan nézett ki a világ Oroszországban, jobbra-balra szórták a sok colophonium-villámokat, hatalmasan csörtettek a kardot s világgal nappal is Oroszország világdicsőségéről, Konstantinápoly birtokbajetéséről álmodoztak. De már nagyon lehültek a muszka vérmességgel. Az „Agence Russe” ma már kénytelen bevallani, hogy Midhat pasa azon keményfejű s nyakas ember egyike, aken semmiféle fenyegetőzés és megfélemlítés nem fog. Ignatieff már m. é. december 30-dikán jelenté kormányának, hogy a porta az előtanácsokmányok egyetlen pontját sem fogja elfogadni. Miota tehát az orosz kilitások láthatáran sötét felhők torlódnak össze s a helyzet kamolyly lesz, az iteni lapok is hősiesen a visszavonulásra trombitálnak. A panslavisták is, kik tüzes kéncsővel dobálóztak a pasák ellen, most a retrilók élen meghunyászkodva futnak visszafelé. A „Moskvai Ujság” hirtelenében azt a fölfedezést publikálja, hogy Oroszország csakis Európa érdekében exponálja magát. A „Golos” töredelmes bánattal mellé vérének esküszik, hogy Oroszország, melynek több millió mohamedán alattvalója van, nem viselhetik semmiféle ellenséges indulattal a törökök ellen s valóságilag ő a legösztintebb barátja Törökországnak! A „kuczi”-k pedig a theaházakban egyhangulag rámondják mindekre: „Ugy van!” „Mi nem viseljük ellenséges érzülettel a törököt iránt és nem akarunk velők veszekedésebe elegyedni.” A muszka közvélemény tehát lelehadóban van! Sőt még a magas hivatalos körökben is viszhangoznak a a békenyilatkozatok. E napokban a csár levelet intézett Ferencz József császár-király ő felségéhez, melyben afeletti örömet fejezi ki, hogy a nagyhatalmak közti egyetértés Oroszországnak is lehetővé teszi az egész világgal, magával Törökországgal is békében élhetni. Gortschakoff herceg ömledezik a békebiztosításokban, meghagyásokat intézve Ignatieffhez, hogy semmi szín alatt ne váljon el collegáitól. — „En tuskön-kokron Európával tartok szokta most gyakrabban az ősz kanczellár mondogatni. Oroszország tehát nincs eléggé felkészülve egy nagyobb háború viselésére. Ez az a nyit titok, mely Oroszországban oly egyszerre a békezászlóját ki-göngyölíté. Mig Oroszország a maga készülődéseit be nem fejezi, nem is fog merni háborút kezdeni!

Anglia. A „Times” city-czikke f. h. 12. erős meglamadást intézett Salisbury lord ellen, azt mondja „Times” hogy Salisbury nem tolmácsolta hűen Angolország nézeteit, s azért resignálnia kell épen úgy, mint resignált Russel 1853-ben. Bismarck változott törökellenes álláspontja, mely a Konstantinápoly konferentiánál a német meghatalmazott magaviselésén is nagyon észrevehető volt, kedvezőtlenül fogadtatik Angliában.

Németország. F. hó 12-dikén ült ismét egybe az országgyűlés, melyet a császár trónbeszéddel nyitott meg. A trónbeszédben nem történt említés a külpolitikáról.

HIRHARANG.

* **Ujonzállitás.** Megyénk egész területén az idej ujonczállitás megkezdett. — Megyei alispánunk is tegnap utazott el, hogy a becei, kanizsai, nagy-szent-miklósi és zombolyai kerületekben az ujonczozást maga személyesen vezethesse.

* **A Nagy-Becserek városi főorvosi állomás.** választás utján betöltése, a legközebbi képviselő testületi ülés alkalmával fog megtörténni. A választandó főorvos erélye, szorgalma és ügybuzgalmától függ nemcsak a városi kórház jó birneve és folvirágása, de a város közegészség ügyének javulása és előhaladása is; miután a városi főorvos kell, hogy legyen a megalakulandó közegészségügyi bizottság előadója és lelke is. A pályázók között első helyen s ugy-szólvá egyedül áll Dr. Szabó Alajos, ki a főorvosra várakozó teendőket megoldani képes leend. Bizton reméljük, hogy az ő egyhangú megválasztása által, a városi képviselő testület, a városi kórház és közegészségügy iránti kiváló érdeklődésének ad kifejezést.

* **Nögyeleti bál.** A nögyeleti táncvigalom szombaton fog megtartatni, és pedig, mint az előkészületekből látni lehet, igen nagy részvetnek fog örvendeni.

* **Időjárás.** Kétnapi esőzés után a levegő meghűlt s az esőzést erős havazás váltotta fel. A Tisza aradása két nap óta apadóban van.

* **Borzasztó utak.** Még ilyen közlekedési utat, mint a kikinda-nagy-becskeréki, még nem látott halandó ember. A posta és magán közlekedés csak a legnagyobb erőfeszítéssel és veszélyel jár; teherszállításról pedig pláne szó sem lehet. Már mi tűrés tagadás, de a magas kormány nem veheti rosz nevén, ha e megye közönségét elhagyja a türelme, mert e megye közönségének előnyére az alkotmányosság életbe lépte óta mi sem történt. Vasutat kértünk, nem adtak; — kértük, hogy a kikinda-becskeréki ut vétessék fel az államutak sorába; erre ugyan biztató választ kapott városunk országgyűlési képviselője, de megengedi a t. közlekedési miniszter ur, ha mi igen szépen fölkerjük, hogy e vonal átvételét még ez év folytatni eszközöltetni méltóztatnak. Mert bennünket várakoztatni akar ni még a jelenlegi viszonyok között is, nem volna sem mellányos és hazafias atyaskodás. Bocsánatot a fentebbi kifejezésért, de elkeresésünkben ezt még igen kíméletos kifejezésnek tartjuk.

* **Figyelmet kérünk.** Advocem rosz közlekedés. A mellencei vámpaku előtt oly borzasztó sártenger van, hogy a szegény emberek lovakait csak úgy keresgélnek a sártengerben. Az egészben az a nevelés, hogyha az illetők a sártengerből nagy fáradsággal kimenekültek, akkor elő áll a vámör és azt kiáltja, hogy „zahlen!” Képzélek, ezeknek a szegény embereknek meg kell fizetni a nyolcz krajczár vámot azért, mert nem voltak szerencsések, a sártengerbe beveszni. Már ha vámot szednek, akkor intézkedjenek, hogy e sártengerben az ott átutazók meg ne fuladjanak, vagy pedig ez életveszélyes utat ne szedjenek vámot!

* **Öngyilkosság.** A mult vasárnap délután egy szerencsétlen Gotscheer a casino épület előtt pisztolylövéssel végeztet életének. Mint értesülünk, az öngyilkosságra az vilte rea, hogy néhány forintját az előtte való napon kártyán elvesztette.

* **Egy színházi igazgató, aki nem mondott igazat.** Löcs, temesvári német színigazgató, nem tudjuk, hogy mi okból megczáfolta azon hirt, mintha ő városunkban előadásokat szándékozott volna tartani. Most az illetők, akik a hirt szelnek eresztették, szemébe mondták, hogy hazudott, s rá olvasták saját sorait, melyeket e tárgyban hozzájuk intézett. Azért, Direktor ur, legjobb az egyenes ut.

* **Ezt nem vártuk.** Mint a lapokból olvassák Jókai koszoros irunk lapja az „Életképek” részvétlenség miatt megszunik. Öszintén megvallott, ez szégyen, hogy ez ily nagyemberünk lapja nem pártolás miatt megszunik akkor, mikor más pletyka haszon-

talán mismások egy pár ezer előfizetével dicsekszenek. Az életképeket Törs Kálmán a legnagyobb gondnal és szorgalommal szerkesztette. Bizony mindenben csak a svihakok korát látjuk tündökölni. Szomorú, de igaz történet.

* **Szép ha igaz.** X nagy utcái kereskedőről azt beszélik, hogy a mult éjjel azt álmodta, hogy vendégséget adott. Ettől az álomtól úgy megijedt, nehogy ez ismétlőd-jék azt határozta el, hogy többé nem alszik el. Három éjjel kiállotta, de mint értesülünk ma már igen jó izüen aludt? Tehát még is igaz, hogy a fősvények meg aludni sem tudnak? (Aduk e hirt amint hallottuk. Szerk.)

* **Dobó Miklós,** Szeged-rökusi plébánosnak kassai püspökké leendő kinevezését, már bevégzett ténynek mondják a fővárosi hírlapok. Mi szívélyesen gratulálunk az új megyés püspök urnak s óhajtunk neki tetteiben gazdag fényes, szerencsés jövőt! Megelégedésünkre szolgál egyszersmind, hogy szerény vidéki lapunk volt az első, mely Dobó candidatiójának örömhírét köz-tudomásra hozta. Ezt csak azért emlíjük, hogy lássa Lonkay úr, a „Magyar Allam” szerkesztője, miszerint nekünk is lehetnek ama illetékes magas körökben összekötteté-seink, — s hogy a mi összeköttetésünköl merített információk sokszor alaposabbak is Lonkay úr fővárosi kevely combinationiál.

* **Meghívás.** Az „ifjusági társasok” tagjai ezennel meghívattak a f. hó 21-én vasárnap délutáni 6 órakor a helybeli casino étter-mében tartandó közgyűlésre. — Tárgyai: 1. Indítvány a kör megszüntetése tárgyában; 2. pénztárnok előterjesztése a kör vagyoni állapotáról; 3. intézkedés a kör vagyonáról; 4. indítvány a helybeli casino-társulathoz lépést illetőleg. — Nagy-Becskeréken, 1877-ik évi január 14-én. Poroszkay Béla, elnök.

* **Az ifjusági társasok** e hó 14-én tartott választmányi ülésében határozattá lett, hogy a tényleg már működni amúgyis megszunt kör felosztása végett — minthogy egy előbbi meghívás eredményre nem vezetett — az alapsz. 16. §-a szerint új közgyűlés hívassék egybe. Kétségtelen lévén, hogy a kör semmikép sem lenne föleleveníthető, szóba jött, hogy annak tagjai magok közt terjesz-szék az eszmét, miszerint czelszerű leendene a casino-társulathoz tömegesen — bizonyos föltételek mellett, melyek egy, a casino-társulat választmányához intézendő beadványban elő-terjesztetni fognak — belépni. Ez, ha csak-ugyan érvényesülne, udvös volna a casinóra is, melynek pénzerői gyarapíthatnának, de más-felől is föleg azért; mert a belépésnek elő-terjesztendő föltételei, illetőleg ezeknek elfo-gadása és valósitása közelebb vezetné a casinót hivatásához. E föltételek — amint érte-sülünk — oly szellemben lesznek szerkesztve, mint azt lapunk mult számaiban ily czim alatt: „Társas életünk és casinónk között ezikké kifejezték. Ily irányban a felosztott kör tagjai közt már is kering egy aláírás iv, mely remélhetőleg megtelni fog.

* **Érdekes újdonság.** A „Budapesti Napilap”, mely elovenséggel már is nagy olvasó közönséggel rendelkezik és érdekes ki-mutatást hozza: Nem lesz érdektelen az osz-trák-magyar monarchia rendes hadseregében s honvédségeiben szolgáló tisztek számát a kö-vetkező összeállításból megismernünk. A közös hadseregben összesen 17.791 tisz, 783 tisz-tihelyetes és tiszjelölt, 566 számviteli tisz, 162 intendáns, 171 auditor, 1560 orvos és 6 tábori lelkész és 2068 katonai hivatalnok van, ki tiszti rangot visel. Igy a közös had-seregben 23 ezer tisz van. E szám azonban háború esetén 26.314-re emelhető. Az osz-trák Landwehrben 116 törzstisz, 442 kapi-tány és százados, 457 főhadnagy, 458 had-nagy, 78 tiszjelölt s 450 orvos és lelkész szolgál s igt összesen 2401 tiszte van az

osztrák Landwehrnek. E szám csak kevéssel nagyobb a magyar honvédség tiszteinek lét-számánál. Itt 134 törzstisz, 304 kapitány és százados, 318 főhadnagy, 858 hadnagy s 400 orvos és lelkész visel tiszti rangot s igt 2014 tiszte van a magyar honvédségnek. Ezekkel az összes tiszlikar körülbelül 32 ezerre te-hető. Nagy szám, mely béke idején elvonatik a társadalmi téren való működéstől s melynek tehetségét, ismereteit a vasszigoru törvények zárják el, hogy a közérdek javára felhasználhassák.

* **A nők a politikában.** A „Pr.” londoni levelezője azon újsággal lepi meg a világot, hogy nők szövik a mostani angol politikát a keleten. Három nő: Victoria királynő, lady Salisbury és lady Derby. Különösen lady Salisbury igen kurucz asszony és parancsolni szeret férje által — Európának. Az bizonyos — jegyzi meg erre a „Pesti Napló” — hogy a mostani angol keleti politika ép oly szen-szélyes, ép oly változékony, — majdnem ki-mondtuk! — mint a nők.

* **Hol a hintó?** Nem rég egyik látogatott bormérésben egy a jobb körökhöz tartozó fiatal ember oly sokat öntött a garatra, hogy képtelen volt saját lábán hazamenni. Szerencséjére a vendéglős ismerte lakását s megbizta az udvarost, hogy szállítsa haza a mörösröt. Az udvaros a „hazaszállítást” a szó valódi értelmében teljesítette. Ráfektette a magáról semmit sem tudó korhelyt egy tar-gonczára s „hazataligázta.” Nehány nap mulva aztán emberünk ujra megjelenik a bormérésben, ujra holtrészegre issza magát és távozni készülvén, így kiált föl: „Hol van az a hintó, melyen a minap haza kocszitam?” — Szentül meg volt győződve arról, hogy akkor kocsin szállították haza.

IRODALOM.

A „Vasárnapi Ujság” december 30-ki száma következő tartalommal jelent meg: Dömötör Janos (arczképpel). — Dömötör Janos költeményeiből. — Nero faklyái (képpel). — Hatem bey paripája (folyt.) — Adriai képek (folyt.) — Servadac Hector (képpel). — Egy-veleg. — Melléklet: Abdul-Kerim diszkardja (képpel). — Kossuth és a czeglédiek. — Titokszertu hangok. — A minek hosszavége nincs. — Irodalom és művészet. — Közinté-zetek, egyletek. — Mi ujság? — Halalozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Heti-naptár.

Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadó-hi-vatalában (Budapest, egyetemutca 4-ik sz.) megrendelhető a „Képes Néplap” legolcsóbb hetilap a magyar nép számára, mulattató és tanulságos tartalommal, s a hazai és külföldi politikát tárgyaló rendes rovatall. Előfizetési ára félévre csak 1 ft.

Taborszky és Parsch jó hírű zene-kereskedésben legújabbán megjelent: „Eredeti dalok”. Szerzette Szabó Imre, zongora kísé-rettel ellátta Erkel Gyula. Ára 1 ft.

TÖRVÉNYTEREM.

A n.-becskeréki e. f. kir. törvényszéknel f. é. január 20-án tartandó nyilvános ülésében következő perek fognak előadattni:

- Előadó: MIHAJLOVITS SÁNDOR, kir. törv. bíró. 3894 sz. 1876. — Miresetis Glisának, Miskovits Ignac és társai ellen 1002 ft. és jár. iránt.
 - 4944 sz. 1876. — Szerivnac Sándornak, Gavrilovits Pajk ellen 385 ft. és jár. iránt.
 - 5431 sz. 1876. — Hoek Mihálnak, Elmer Magdolna és társai ellen 1200 ft. és jár. iránt.
 - 9478 sz. 1876. — Wehner Miklós és társainak, Stumpf Ferencz ellen 1100 ft. 42¹/₄ kr. és jár. iránt.
- Előadó: STANKOVITS GYÖRGY, kir. törv. bíró.
- 11015 sz. 1876. Kohn L. József falperesnek a m. kir. államkincstár alperes ellen 347 ft. 85 kr. és 6¹/₂ kamaterjeig bekebelezett zálogjog törése iránt.
 - 101001 sz. p. 1876. Kovács Amalia falperesnőnek Virághaty Regina és társ. alperesek 432 ft. és törv. járuléki iránt.

H I R D E T É S E K.

558. sz. 1875 b. v. k. (6—14)

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó a polg. tk. rdt. 403. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagy-becskeréki tekintetes kir. járásbíróság 8735. sz. végzése által Szimits Sándor és Vilma ellen, N.-Becserek város részére 2026 ft. 50 kr. és 1688 ft. 64 kr. követelés végett elrendelt biztosítási végrehajtás folytán bíróság lefoglalt s 3722 ftra becsült gazdasági cseplő s vetőgépek, locomobile, szarvasmarhák, lovak, kukoricza és szoba-bútorokból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszínén vagy is Sz.-Elleméren tulajdon lakásán leendő eszközlésére határidőül 1877. évi január 29-ik napjának délelőtti 10 órája kituzott, melyhez a venni szándékozók ezennel oly meg-jegyzéssel meghívattak, hogy az érdeklét ingóságok emez árverésén, szükség esetében becsáron alól is eladatni fognak. Kelt Nagy-Becskeréken, 1877. évi január 12-én.

Lászlóffy Simon, kir. bír. végrehajtó.

119. sz. Pályázat. (4—31)

Mult évi május 29-én Hajdusicán tartott körjegyzői választás Torontálmege tekintetes bizottsága által meg-semmisítettén, s új választás elrendeltétén, a pályázat kiiratik. Ezen hajdusiczai körjegyzőséghez tartozik Hajdusicza és Györgyház községe, elsőtől 550 ft. készpénz fizetés járulékkal.

Felölös szerkesztő: Balás Frigyes.

Főmunkatárs: Dr. Szentkláray Jenő.

Nyomatott a kiadó Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Becskeréken.

A nagy-becskeréki jótékony nögyelet rendezőse tisztelettel köztudomására hozza a nagy-érdemű t. cz. közönségnek, miszerint ezide

egyleti bálja

f. 1877-ik évi január 20-án, a casino egylet helyiségeiben tartatni fog.

Das Ball-Comité des „Gr.-Becskerer wohlthätigen Frauen-Vereines“ beehrt sich einem P. T. Publikum zur gütigen Kenntniss zu bringen, daß der diesjährige

Bereins-Ball

am 20. Jänner 1877, in den Casino-Rokalitäten abgehalten wird. (3—22)